

OSNOVNE USLUGE INTERNETA

Internet je svjetska računalna mreža koja povezuje mnoga računala i druge računalne mreže u jednu cjelinu

Cilj: razmjena podataka i korištenja raznih sadržaja, usluga i servisa (*www*, elektronička pošta)

Naziva se i mrežom svih mreža.

Računala su međusobno povezana: **žično i bežično**

Internet je nastao sredinom 60-ih godina **razvojem sredstava komuniciranja** i kao nuspojava hladnoga rata

Godine 1969. Razvijena je mreža **arpanet** koja je osigurala povezivanje nekoliko američkih sveučilišta

Prednosti interneta:

jednostavnost uporabe i povezivanja

pristup informacijama

mogućnost jednostavne komunikacije

pristup obrazovnim sadržajima

pristup zabavnim sadržajima

mogućnost poslovne primjene

mogućnost izrade vlastita sadržaja

Nedostatci interneta:

Sadržaj mogu stvarati sve osobe priključene na Internet pa je teško razlikovati **istinite** od **neistinitih** podataka

Internet obiluje i neprimjerenim i štetnim sadržajima, pa valja biti **oprezan**

Opasnosti leže i zbog lažnog predstavljanja i razgovora s nepoznatima

Internet je i prostor mnogih **zlonamjernih programa** (virusi, crvi...).

Za zaštitu svoje privatnosti i podataka, instalirajte **antivirusni program**, nadogradite operacijski sustav i *web*-preglednik najnovijim **odaccima** (zakrpa – *patch*)

INTERNETSKI SERVISI (USLUGE)

Nazivi **internet** i **WWW** (*World Wide Web*) danas se u svakodnevnom govoru upotrebljavaju s vrlo malo razlike

Ta dva pojma **ne znače isto**.

Internet je globalni sustav za komunikaciju koji omogućuje međusobno povezivanje računala, a

WWW jedan od mnogih internetskih servisa (usluga)

Dva najpopularnija internetska servisa jesu:

WWW (web)

e-pošta

WWW (WORLD WIDE WEB)

Hipertekst znači da dokumenti sadržavaju posebno označene riječi ili slike koje nazivamo **poveznicama** (*hyperlink*).

Poveznice omogućuju pregledavanje povezanih sadržaja (datoteka).

Dokumenti su **multimedijski**, što znači da uz tekst mogu sadržavati zvuk, slike, videozapise i animacije

Za pregled dokumenata koristimo **web-preglednik**.

U **www** sustavu svaka stranica ima svoju posebnu adresu, tzv. *Web*-adresu (npr. www.skole.hr).

ELEKTRONIČKA POŠTA (E-MAIL)

Elektronička pošta (*e-mail*) namijenjena je razmjenjivanju tekstualnih poruka.

Uz poruku mogu biti priložene datoteke (slike, glazba, dokumenti i sl.) Koje zovemo **privitak** (*attachment*).

Nakon što pošiljalac pošalje poruku ona se smješta u primateljev poštanski sandučić.

Pristiglu poštu primatelj može otvoriti naknadno. Sudionici komunikacije moraju imati **adresu elektroničke pošte**

ULOGA RAČUNALA

Internet je mreža međusobno povezanih računala

Neka računala nude sadržaje i usluge → **poslužitelji** (*servers*)

Druga računala im pristupaju i koriste se njihovim podacima → **klijenti** (*clients*)

WWW PREGLEDNIK

web preglednik je program kojim možete pregledavati i pristupiti sadržajima *World Wide Web*-a i upoznati zanimljiv svijet Interneta

postoje više različitih web preglednika:

Microsoft Internet Explorer

Google Chrome

Mozilla Firefox

Opera

Safari

Nakon pokretanja preglednika pojavit će se osnovni prozor učitano **početnom stranicom** (*Home page*)

Početna stranica je stranica koja se učitava pokretanja programa.

Traka adresa - u traku adrese upisujemo adresu *web*-stranice čiji sadržaj želimo prikazati.

U upisivanju adrese web stranice možete izostaviti uvodni dio **http://** jer će taj dio preglednik sam dodati *Web*-stranice otvaraju se u karticama.

Svaka *web*-stranica uz jedinstvenu adresu ima i naziv slično kao u telefonskom imeniku (ili mobitelu)

Ime i prezime (naslov stranice) osobe povezano je s telefonskim brojem (adresom stranice)

Uz upis točne adrese *web*-stranice postoji i drugi način kako prikazati željeni sadržaj.

Ako unesete pojam za pretraživanje ili nepotpunu adresu, pokrenut ćete pretraživanje s pomoću trenutno odabrane tražilice

Tražilica može biti:

Google

Microsoft Bing ili

neka druga

Ako *web*-stranica ne postoji, uključit će se zadani pretraživač *weba* i ponuditi najbliži mogući rezultat.

Prednost i jednostavnost *weba* jest u tome što ne morate znati adresu svakog sadržaja na učitanoj stranici.

Web-stranice su hipertekstni dokumenti povezanih sadržaja koji se ostvaruju putem poveznica (*hyperlink*)

Poveznice, hiperveze ili linkovi (*hyperlinks*) su posebno oblikovane riječi, slike ili područja na koja možete kliknuti i otvoriti (pregledati) označeni sadržaj.

Kako prepoznati poveznice?

Kad na poveznicu postavite pokazivač miša on će promijeniti oblik u sliku ručice s ispruženim kažiprstom.

Tekstualnu poveznicu ćete prepoznati po podcrtanom tekstu najčešće plave boje.

Vršna domena (*top domain*)

U moru računala i *web*-stranica teško bismo se snašli kad svako računalo i sadržaj ne bi imali adresu.

Ta je adresa jedinstvena te je nazivamo **url** (*uniform resource locator*) adresom, npr.

ttp:h//www.zvezdarnica.com

vršna domena (*top domain*) oznaka je koja:

naznačuje djelatnost

odnosno sadržaj *web*-stranice ili

njezino zemljopisno područje

najčešće korištene vršne domene su:

.com – komercijalne stranice

.org – neprofitne organizacije

.gov – vladine ustanove

.mil – vojne organizacije

.net – zajednice

posebne, duge vršne domene (novije – mogu imati više od 3 znaka):

from.hr

kod vršnih domena organiziranih prema geografskom području valja spomenuti:

.hr – Hrvatska

(upravitelj domena za RH je CARNet)

.at – Austrija

.de – Njemačka

.ba – BiH

.it – Italija

.si – Slovenija

.me – Crna Gora (Monte Negro)

TRAŽILICE

Posebne *web*-stranice nude uslugu pretraživanja sadržaja *weba* po zadanoj ključnoj riječi ili pojmu zovu se **tražilice** (*search engine*)

Velika prednost korištenja tražilica jest u tome što ne morate znati točnu adresu *web*-stranice.

Upisivanjem traženog pojma dobivate popis svih *web*-stranica koje sadržavaju traženi pojam.

Linkovi stranica omogućuju učitavanje povezanih sadržaja.

Ovakav način pretraživanja interneta najčešće zovemo surfanje.

U oknu za pretraživanje pojavit će se prijedlozi pretraživanja.

Odabirom jednog od prijedloga ili pritiskom na tipku **enter** prikazuju se rezultati pretraživanja odnosno popis web-stranica koje sadržavaju odabrani pojam.

Za pretraživanje slika ili videozapisa odaberite istoimenu kategoriju pretraživanja, a zatim slijedite prethodno opisani postupak.

ELEKTRONIČKA POŠTA

Elektronička pošta (*e-mail*) jedan je od najpopularnijih i najkorištenijih internetskih servisa.

Namijenjena je razmjenjivanju (slanju i primanju) tekstnih poruka elektroničke pošte.

Svakoj *e-mail* poruci mogu biti priložene datoteke (slike, glazba, dokumenti i sl.) koje zovemo **privitak** (*attachment*)

Za sudjelovanje u slanju i primanju elektroničke pošte svaki sudionik mora imati svoju adresu kako bismo znali komu šaljemo elektroničku poštu i od koga je primamo.

Nakon što pošiljalac pošalje poruku, poruka se smješta u primateljev poštanski sandučić pristiglu poštu primatelj može otvoriti naknadno.

UPOTREBA WEB POŠTE

Web-pošta je sustav elektroničke pošte na *webu*.

Prijava u sustav počinje pokretanjem *web*-preglednika i učitavanjem *web*-stranice (*google, yahoo!, msn, carnet, iskon, t-com*) koja omogućuje takvu uslugu.

Mape elektroničke pošte

Pristigla pošta sadrži sve poruke koje ste primili, pročitane i nepročitane (broj novih poruka vidite pokraj naziva mape)

Poslana pošta sadrži sve poruke koje ste poslali.

U mapi **skice** (*gmail*) ili **nedovršene poruke** (*carnet*) nalaze se poruke koje ste započeli, a niste dovršili (poslali)

U mapi **otpad**, slično kao u **košu za smeće** (*recycle bin*) s radne površine operacijskog sustava, nalaze se obrisane poruke.

Adresa elektroničke pošte

adresa može biti oblika ime.prezime ili u obliku nadimka

ime.prezime@gmail.com (*Google*)

ime.prezime@skole.hr (*CARNet*)

znak @ čita se [et] (od engleske riječi *at*), a znači pri ili kod

znak @ pišemo tako da istodobno pritisnemo tipke **AltGr + V**

U gornjemu desnom kutu vidljivi su podatci vašega profila koji će biti dostupni drugim korisnicima interneta

Prije objave podataka ili otvaranja računa obvezno se savjetujte s roditeljima i predmetnim nastavnikom

Nakon što se poslali poruku u mapi **poslana pošta** (*gmail*) ili **poslane poruke** (*carnet*) vidjet ćete popis svih poslanih poruka elektroničke pošte.

Na primljenu poruku elektroničke pošte možete i odgovoriti tako da primljenu poruku otvorite i kliknete na gumb **Odgovori** .